

FÉNYEK TÁNCA

Kulcsár Eszter, Szöllősi Fanni

BME Építészmérnöki Kar, TDK 2019

A fényvel való játék nagyon régre nyúlik vissza. Már az 1800-as években kialakultak a nagy színházi világítási technikák és az effektus-világítások, melyek segítségével a színpadon különleges hatásokat értek el, emelve ezzel a mű látványosságát.

Természetesen a fény szerepe a mai napig meghatározó a hétköznapi életünkben és a művészetben is. Dolgozatunkban a fény egy művészeti ágon belüli megjelenésével, használatával és különböző helyzetekbe való levetüléseivel foglalkozunk.

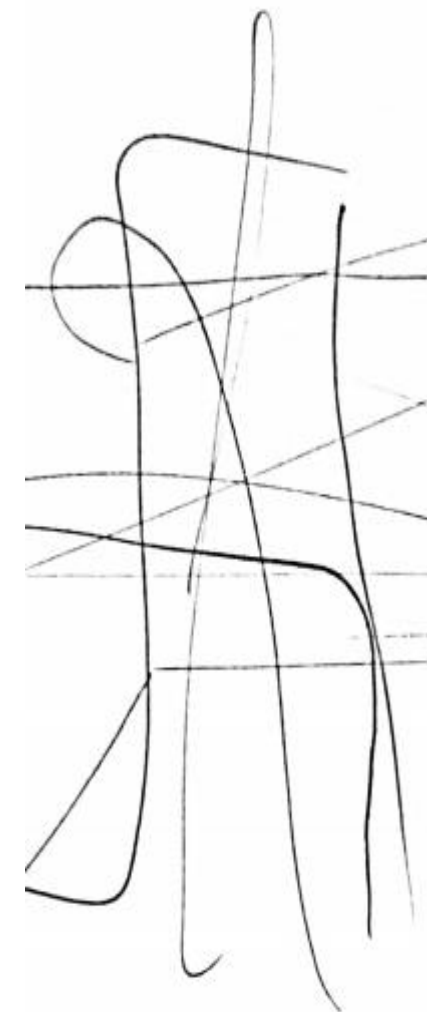
E művészeti ágnak a táncot választottuk, hiszen minden mozdulatot, ezáltal az alkotás egészét megváltoztatja, hogy hogyan tekintünk a fény használatára, hogyan tudunk kísérletezni a vetületek megragadásával.

Kísérletezéseink során a fényt a megszokottal ellentétben nem a külső világ befolyásolja, hanem a táncos kezébe helyeztük, ezzel feszegetve olyan kérdéseket, hogy mennyire múlik a külvilágon egy műalkotás egészének a megértése? Eljön -e az a pont, ahol táncos nélkül táncol a fény?

Kívülről elég -e a pillanatok önmagukban látnunk, ahhoz, hogy teljes egész legyen egy tánc, vagy más jelentéssel ruházza -e fel ezek egymásutánosságát, ha a fény útvonalát egy pillanatba sűrítve tapasztaljuk meg?

Mindezen kísérletekben nem kihagyható szempont, hogy a néző általi megtapasztalás hogyan történik, melyik pillanatban kerül bevonásra. Mit tud átadni maga a tánc és mit annak egy vetülete? Mennyire tud az alkotás részévé válni a néző?

Munkákban az alábbi kérdésekre keressük a válaszokat, kísérletekkel, különböző dimenzióbéli alkotásokkal.

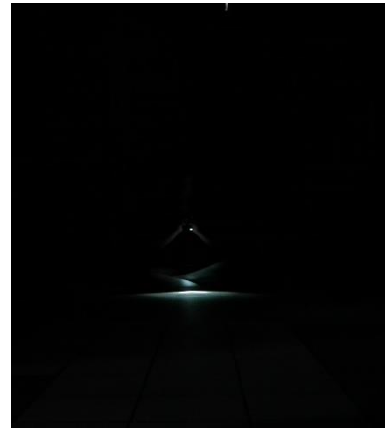
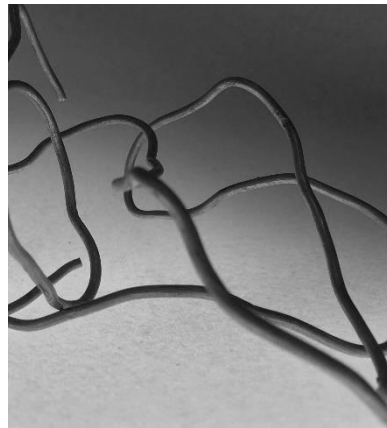

ÁLLOMÁSOK

Installációnk három különálló, de mégis összetartozó állomásból épül fel. Ezek a fényképek, a makettek és a mozgókép állomásai, melyeknek mind külön jelentése, tartalmi és tudatalatti értékei vannak.

A három állomás összefonódásaként áll össze az alkotás egésze a néző fejében, melyek által a néző tudata lépcsőről lépésre bontotta ki a táncot, a fények és pillanatok összességét.

Dolgozatunkban ennek a három állomásnak a jelentőségét, különálló értelmét és az egész műhöz adott tartalmi többletét járjuk körbe.

*"Midőn tehát nappali fény van a látás árama körül, akkor hasonló a hasonlóhoz ömölvén ki, összeolvad vele s egy homogén test képződik a szem előtt egyenes irányban, amerre csak a belülről jövő fény összeütközik valamivel, ami a külső tárgyról jut útjába. S minthogy teljesen homogén, egész hosszában eltérjed az érzékelés, s így, amihez csak ér és ami őt megérinti, az ebből származó mozgásokat az egész testen át adja a lélekig, s így kelti azt az érzetet, amelyet látásnak nevezünk."*¹

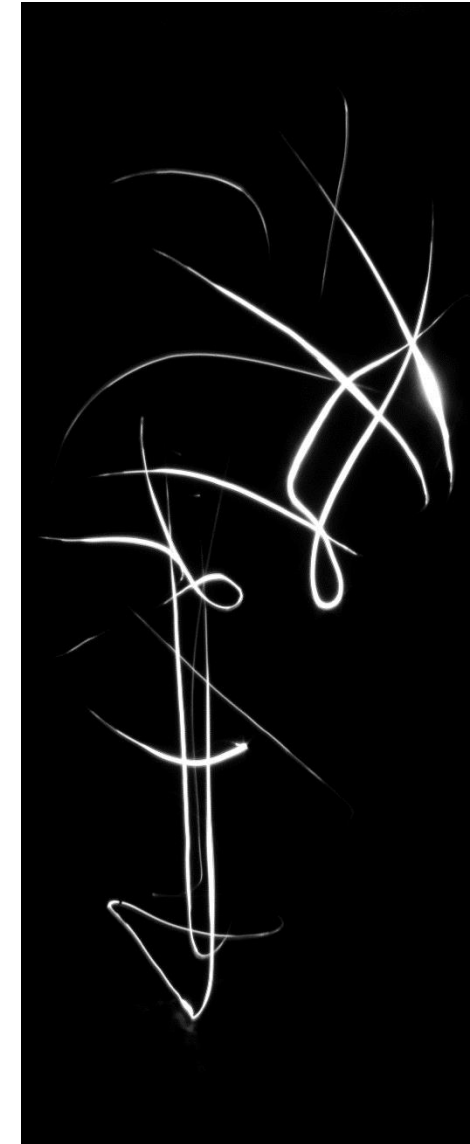
FÉNY/KÉP – a tér és az idő megállítása

Kísérletünknek ebben a szakaszában az egész táncolás folyamatát egyetlen kétdimenziós tárgyba sűrítettük bele. Ebben a fázisban kívülről szemlélhetjük a folyamatot, nem tudjuk tökéletesen értelmezni az elejét és a végét, és a köztes időben rejlő mozdulatokat.

Az alkotás akár önzőnek is nevezhető, mert nem ad és nem is próbál magyarázatot adni a pillanatok szétválasztására, csak az alkotók, az alkotás folyamatában részt vevők tudják igazán, hogy mit rejtenek a kívülről összeolvadó vonalak.

A táncról készült fényképek végső kivetülését vizsgálva eltűnik szemünk elől a táncos, csak a kezében tartott fények útját tudjuk lekövetni.

Ezen állomásnál a síkbéli mű fények festményeként is értelmezhető, melyben a táncos maga a festő is a festmény egyik – a néző számára láthatatlan – szereplője.

---

¹ Részlet Platón: Timaiosz c. művéből

*"A számítógép távolságot ékel az alkotó és a tárgy közé, ezzel szemben a kézi rajz és a modellépítés egyaránt haptikus kapcsolatba állítja az alkotót a térrel és a tárggyal. A képzelőerő számára a tárgy egyszerre van a kezünkben és a fejünkben; az elképzelt és a kivetített fizikai képet saját testünk formálja meg. Egyszerre állunk a tárgyon belül és azon kívül. Az alkotómunka testi-lelki önmeghatározást, valós részvételt és beleérzést igényel."*²

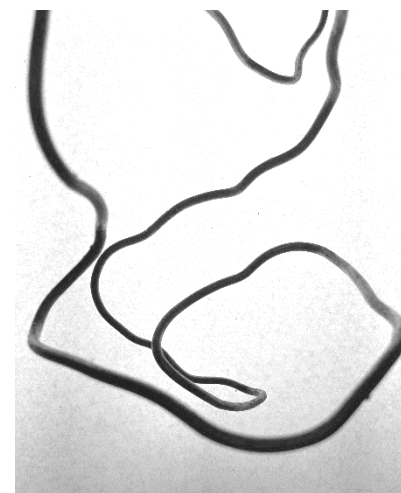
MAKETT – az idő megállítása a térben

Az installáció ezen állomásánál ugyanazt a táncot szemlélhetjük, mint a fényképeknél, csak már nem kétdimenzióba sűrítve, hanem térbe állítva – de az idő múlása és a pillanatok egymásutánisága továbbra sem érzékelhető.

A fény útjának térben való vizsgálásának lehetősége kapcsolatot teremt a néző és az alkotó között, a mű mintegy felkínálja a mélyebb megismerés lehetőségét.

Azáltal, hogy a néző szemén túl, tapintással is befogadhatja a táncos mozdulatai által alkotott fényformát újabb jelentésrétegekkel ruházza fel az alkotást.

A síkok térbe való kimozdítása tudatunkban újabb tartalmakat kelt a képeken valamelyest megismert tánchoz, tudatalattink elkezd értelmezni a látott formákat. A makett segít szétbontani és mégis egészzé formálni azt, amit a néző már a fényképeken is megtapasztalt.

---

² Részlet Juhani Pallasmaa: A bőr szemei c. könyvéből

„A pillanat gyakran nem múlik el nyomtalanul, hanem tovább él bennünk, és olykor megdöbbentő felismerésre juthatunk önmagunkkal kapcsolatban. Ezek a megvilágosodás pillanatai.”³

MOZGÓKÉP – tér idő mozgás

Az installáció utolsó állomásaként a néző az alkotás részévé válik, minden pillanatnak és mozdulatnak külön megfigyelője lehet.

Ezáltal minden eddigi tapasztalat a helyére kerül a néző elméjében, amit eddig tárgyakba sűrítve tapasztalt meg, az most az őt körbe ölelő valóság, hiszen mozgókép szétrobbantja az eddigi tapasztalásokat, ezáltal nyernek értelmet a korábbi művek, a néző itt értheti meg azok eredetét. Az alkotás itt már nem sűrűsödik bele egy pillanatba, széthúzza az időt és belehelyezi az embert.

Agyunk nem képes a pillanatok olyan mértékű egybeolvasztására, mint a fények táncából született fénykép, ám információk olyan szintű szétbontására sem, amit az installáció mutat be. Az utolsó állomáshoz érkezve a néző képtelen érzékelni, hogy a fénykép és a makett mind azon momentumok összesűritése, amit éppen átél, ám tudatalattijában ekkor képeznek a különböző dimenzióbéli vetületek egy teljes egész alkotást.

---

³ Idézet William Pullentől